

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetsko ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravništvo lista je v „Národní tis-
karni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Domáče stvari.

— (Z Dolenjskega) se nam piše: „Iz prav gotovega vira izvemo, da nameravajo kmečki volilci krškega okraja pismo od svojega poslanca g. Pfeiferja zahtevati, da se v državnem zboru vsigdar odločno drži svobodomiselnih verskih načel. Naš vrlí Pfeifer bode gotovo z veseljem ustrezal želji svojih mandatarjev.“

— (Kranjska trgovinska in obrtniška zbornica) je izvolila v predvečrajšnji seji dosedanjega prvosednika V. C. Supana in podpredsednika J. N. Horaka zopet. Prvosednik Supan predlaga, naj trgovinska zbornica sklene sledeče: 1. Naj se vloži na c. kr. ministerstvo prošnja, c. k. vlada naj glede na uže večkrat ponavljano potrebo železnice iz Ljubljane skozi Dolenjsko v Karlovec, dotične izdelane in sl. kupčijskemu ministerstvu uže predložene podrobne projekte sl. državnemu zboru takoj predloži in prouzroči, da se oziroma na veliko siromašnost na Dolenjskem izvrševaje dovoljeno postavo o državni pomoči zidanje te železnice začne in ob enem dovoli dovoljno državno podporo blizu 2 do 3 milijonov iz izredne državne zaloge za zidanje železnic. 2. C. kr. kupčijsko ministerstvo se naprosi, naj stori potrebne korake, da se direktna, od južne železnice popolnem neodvisna proga kot nadaljevanje Rudolfove železnice do Trsta brž ko mogoče izvrši, katero potrebo se je pri zboru avstrijskih kupčijskih zbornic izreklo 15 kupčijskih komor, in za katero so se v plenarni seji 15. jul. pr. l. izrekle. Ta dva predloga sta bila enoglasno sprejeta.

— (Iz Kostanjevice) na Krasu se nam piše: Tako lepe dneve uživamo letos pri nas, da bi človek mislil, da je umrla kraška burja, snega nijsmo še videli, solnce nam tako pripeka kakor spomladi. Ali — akopram nam daje narava tako lepe dneve, vendar socialno življenje je kaljeno. Kali ga vikar in njegova strauka. Naš vikar, Jakob Vincentini, je prišel v Kontanjevico o Taborski dobi, nezmožen slovenščine, tako da je človeka jezilo, ko je na prižnici slovenščino lomil. Mešal se je vedno v politiko namesto da bi se pečal z verskimi stvarmi, kar je njegova dolžnost, s takimi pridigami je onečastil marsikoga, tako so nastale tožbe na tožbe, da je bilo strah. Dve stranki ste nastali v tej majhenej kraški vasi, večja vikarjeva, manjša županova. Ali naš vikar, namesto da bi mir napravljaj, le večje in večje sovraštvo je podpihaval, da bi le nasprotno stranko ponižal in v prah vrgel, kar se mu nij posrečilo, nego ravno nasprotno. Naj omenim le dogodke zadnje nedelje, ker mi nij mogoče pripovedovati drugih vikarjevih škandalov. Zadnjo nedeljo je hotel izpustiti vso svojo jezo na svoje politične nasprotnike. Namesto da bi bil pridigoval o dolžnostih katoliškega kristjana je — preklinjal tisto nesrečno dekle, katero je uže v listih omenjeno, otroka novorojenca, župana tako da je tako preklinjevanje škandalozno še v krčmi ne pa v veži božji! „O pojte iz svetišča, sram vas bodi.“ Ali to nij še zadosti, nekateri so omenjeno nesrečno dekle suvali, ter ven segnali, drugi nasprotno stranke pa

so morali pete pobrati ter se poskriti, če niso hoteli biti tepeni. Kaj nij to največji škandal, katéri se zgodi v majhenej vasi? Zdaj pri nas nij človek gotov življenja še v cerkvi ne. „Ljubezen Krist učil je — vi sovražstvo“, kako hočemo biti pobožni, ker nas le sovražiti učite, kako ne bomo vaši nasprotniki? Odgovorite! Zdaj bomo videli ali bo še naše milostljivo goriško škofištvo molčalo, ker uže na toliko pritožeb je bilo vse bob v steno.

-- (Iz Višnje gore) se nam piše: Bearem dostèkrat v „Slavenskem Tedniku“ dapise ad vseh krajev, kaku se l'djè prtažtijeja. Pa sèm djav sam pr seab' in sèm rjeku: zakaj b' pa še jast kakove nea povejdav in za kakšen duobr svèt na vprašav. Misliv sèm, buh mi grejhje adptisti, de se bua kmeat pr nas vundr ankrat spametvav, pa sea šea zdaj nej. Vsea t' ba skaraj vrjev, čea mu šea taku kaj naumnega pavejš. Pastavim: tükaje akuli sa pa kmjèteh začjeli vse vprejk gavuórt, de v Višji gó' u nejevjero zapistùjeja, de buo vsak dnarja dabiv, kdur se paneveri, de je dan dnašji vira u navarnasti, de tu pridgvaja vsi dehovni vsaka nedejlja v Višji gó' r, v Štièni, na Kárki, v Zagraci, v Ambrùsi, prav pavsod zdaj ne vejdeja družga pavejdat, kakor de se cerku pregaja, kar vse vkup neč rejs nej, pa kmetje — pasjebnu nehteri, vendar verjemuó. Gavari se mèj kmjeti, de je tam nuotr na Dúnaji žjè taku hudu za vèro, de s' nabeden dehoven žjè na úpa s svjetem abhajlam it', ampèk ga pad súkja skrije, drgač bi ga Dúnajèanje kar preteapli. Takje suorte l'zij je vsea pòunu, lèhku bi vam jih šea dost' naštu, pa saj s' jih lèhku sami mislite. — Jast pa uprašam dehovne: ká-é trejba zmiram zdehvat, da j' vira v navarnast' — kir samu iz tega zdihvaja izhajaja une l'zi o zapisvaji v kriva vira, Ankristu in drugje naumnasti. De bi vas buh patipal s ta debelim pàrstam! Na Dalenskim.

P. P.

Čea s'm kakova čarka naruobe pastavu, pa papravte, gaspúd urednik, za tu ste, bi djav, ka-li?

— (V Domžale) blizu Ljubljane, kjer kakor znano izdelavajo mnogo tisočev slamnikov, je trgovinsko ministerstvo poslalo strokovnjaka, rojenega Švicarja, kateri ima naše kmeta podučevati po najnovejši in najboljši sistemi slamnike plesti. Prebivalci teh krajev se prav marljivo poduka udeležujejo in učitelj je sè svojimi učenci, ki ga prav hitro razumejo, jako zadovoljen. G. Zupančič, klubučar v Ljubljani in posestnik fabrike za slamnike v Domžalah, neutrudljiv pospešvatelj naše domače obrtnije, bode letošnje spomlad prvič poskusil našo domačo slamo, na isti način porabiti, kakor florentinsko, ki je za naše kraje predraga. Poželi bodo namreč žito prej, ko bode dozorelo, katero se bo dalo potem lepo beliti in se bodo iz take domače slame delali najlepši beli slamniki. Mi g. Zupančiču želimo prav dober vspeh.

— (Za ovčarje.) Iz Prestraneka na Notranjskem se nam piše 10. febr.: V Kočah, četrte ure od nas, je nocoj ena ovca imela tri mlade. Vse so žive in jako krepke. Ovčar trdi, da ostanejo vse tri pri življenji.

— (Iz Krškega) se nam piše: Bivši nemškutarski komisar pl. Rudkovski je, da se na blag način maščuje, pred odhodom v Planino, pri oo. kapucinih 5 gld. in pri vikarju 8 gld. za maše plačal, da se za dušni in telesni blagor onih beró, ki se srčno njegovega odhoda vesele!

— (Naivno kmetsko narodno gošpodarstvo.) Poroča nam prijatelj: Te dni sem spremljal znanega mi kmetskega korenjaka, ki iz daljnih dolenjskih hribov doma, nij bil še nikdar v glavnem mestu Slovenije, v Ljubljani. Ogledovala sva ljubljanski južni kolodvor. Ko je mož razgledal veliki prostor, ki ga ves kolodvor zavzame, izrekel je svojo sodbo resno in lakonično: Škoda za to zemljo, koliko bi se na tem prostoru pšenice pridelalo!!

— (Ušel) je iz Ljubljane davkarski uradnik B., ker je bil tako v dolgove zabredel, da nij mogel več braniti se pred nadležnimi „manihejci“. A že v Zagrebu se je oglasil na magistratu, ker nij mogel dalje.

— (Kako se goriške Furlanke rade može), kaže sledeča povest v „Soči“: Komaj 1 leto omoženi ženi v Červinjanu na Furlanskem zbolí mož; ker je bila bolezen dolga, se preseli mož v bolnico v Gorico. Eno noč počí prav močno v sobi žene, katera se prestraši in drugi dan po celem Červinjanu oznanja, da je dobila ponoči opomin, da je njen mož v Gorici umrl. — Žena je bila tako gotova smrti moža, da se nij prav čisto nič več zanj brigala; tako preidejo meseci, žena žaluje in v znamenje žalosti nosi črno ruto za vratom; vendar pa nij bila žalost tako globoka, da ne bi se zmenila za nobenega možkega več. — Seznaní se z mladeničem in to znanost zmirom bolj goji, dokler se ne vname v srcih obeh znancev plamteči zubelj ljubezni. — Po celem Červinjanu babe govore, da se bo vdova omožila z onim fantom in v resnici se podata oba ljubljénca eno nedeljo h g. župniku červinjanskemu, da zapišeta oklice; a gospod župnik zahteva od vdove, da mora poprej prinesti mrtvaški list od ranjcega moža. Misleča se vdova naprosi svojega očeta, ker je ravno v Gorico šel, da priskrbi mrtvaški list; oče pride v Gorico, se poda v bolnico po mrtvaški list; a kako se zavzame, ko mu prvi nasproti pride svoj zet in ga prosi eno pipo tobaka. Oče misli na prvi pogled, da ima duh zeta pred soboj, ko ga pa natanjko pogleda in pretiplje, se prepriča, da je njegov zet z dušo in telom pred njim. — Morete si misliti, kako sta se prestrašila oba ljubljénca, ko po očetu zvesta, da mož neveste še živi. — Zbrisala sta hitro oklice in ker bo ječen mož težko zopet ozdravel, sklenila sta, da preložitá ženitev na kesnejí čas, ko namreč mož umre. — Ta dogodek je, kakor se vidi, nasledek vraž in tako gotovo resničen, ker ga nam je sam oče omenjene ženske povedal.

— (P e s.) Andrej Pertot čevljarski mojster, v Rojanu, ima velicega psa, kateri je lepo mlado deklico, 19 letno perico, 31. jan. napal in skoro bi jo bil vsoraztrgal, da nij prišel na pomoč mimogredoči berač.

— (Graje vredná nepazljivost.) Pripoveduje nam prijatelj, da je te dni srečal dva otroka iz dobre hiše, ki sta ravno od sv. Krištofa iz mrtvašnice šla pomenkovaje se, kako je ta in oni kozavi mrličí grd. Povedala sta mu na njegovo vprašanje, da sta res v mrtvašnici bila. — Ali nij to velika nemarnost mežnarjeva, da je kaj tacega mogoče!

— (Andrej Domenik) bivši „bankir“ ljubljanski je te dni v ječarni na ljubljanskem gradu umrl. Obsojen je bil pred kakima dvema letoma na 7 let teške ječe zaradi goljufije. Bil je v zvezi sè znano sleparico bivšo baronico Aichelburg, ki je ranjkega radovljiškega dekana gosp. Volka skoraj za vse premoženje, znašajoče mnogo tisoč, ogoljufala. Tudi mnogo drugih je za lepe novce osleparil. Svoje čase je bil Domenik mož, ki se je mnogo širokoustil proti narodni stranki, ter je v nasprotnem taboru mnogo veljal. Zavarovan je bil Domenik pri zavarovalnem društvu „Gresham“ za mnogo tisoč goldinarjev.

— (Pošten jetnik.) Piše se nam: V Litiji je pred dobrim tednom iz ječe ušel neki zločinec. Čez nekaj časa pride sam nazaj, in ko ga sodnik vpraša zakaj je ušel, odgovori, da se je šel domov prebleč, ker je ves — ušij gomezljal. Zdaj ima frišno perilo, bo uže nekaj časa zopet prebil, pravi.

— (Homeopat.) V najbližnji okolici ljubljanski pri št. Vidu je nek bivši hlapec Šimen, ki je — zdravnik homeopat! Babe in dedci pravijo: če Šimen ne pomaga, nihče ne pomaga, pa ne hodijo niti po druge zdravnika. Koliko bedarij je še med ljudmi! Proti tem naj bi se pridigovalo.

— (Tatvina.) Iz Gorice se nam piše: Minolo noč so neznani tatovi ulomili v stoprvo pred mesecem otvoreno mesnico necega nepremožnega mesarja v stranski ulici sv. Janeza. Pobrli so vse, kar so našli: nekaj čez 30 funt. klobas, več kosov mesa in teteline in okolo 7 for. denarja. Pust je, in o pustu si vsak kaj masnejega privoščí, nego suho — polento!

— (Tatvina?) V c. kr. magazinu za tabak v Ljubljani, kjer ima finančni svetovalec, g. Ertl nadzorstvo, resp. dolžnost vednega nadzorovanja, je izginilo okolo 20.000 cigar viržinij in okolo 14.000 kratkih. Gotovo je, da te niso naenkrat proč prišle, temuč so se počasi „pogubljale“. Tat je v osobi nekega služabnika Mohorja, ki se je sam vdal, uže dobljen.

— (Mlad tat.) Te dni so iz ene ljubljanskih srednjih šol izključili učenca, ki je tatvinsko vlomil v tuje stanovanje. Videl je v neki hiši v Gradišči skozi okno pet šestice na mizi, ulomil šipe in zlezal po denar. — Kaj bo še to mlado sème postalo!

— (Po nesreči ustreljen.) Piše se nam: Nedeljo 1. febr. so pili v krčmi blizu Kanala pri Gorici 4 prijatelji „financarji“. Eden vstane od mize, gre v kuhinjo, kjer so imeli puške, vzeme svojo, jej odvzeme kapselj in se vrne ž njo k vinskim bratcem. Kar na mah strašno počí v sobi, domači ljudje deró v sobo; strašen prizor! V svoji krvi leži na tleh eden nesrečnih prijateljev, katerega je njegov iskreni prijatelj, nehoté, igraje se s puško po nesreči ustrelil. — Najbrže je ostal na „petelinu“ užigalni prah, kateri je zaključil prijateljevo smrt, in če ne bi bili branili okolo stoječi ubijalec, iskal bi bil on vsled desperacije tega strašnega slučaja, baš z isto nesrečno puško — smrti! Tekoj v pondeljek so se vsi trije pripeljali prostovoljno h goriški sodniji. Ustreljeni je bil Ljubljančan!

— (Poskus samomora). Slepí berač Vrečar je poskusil predvčerajšnjem pri mesarskem mostu s tem, da je skočil v Ljubljano, svoje življenje končati. Izvlekla sta ga iz vode dva policaja in ga pripeljala v norišnico. Povprašan, zakaj se je hotel usmrtiti, je rekel, da z obupnosti, ker nij imel več od česa živeti.

— (Umrí) je župnik v Središči, gosp. Vrbnjak, menda na kozah, kakor se nam od tam piše. Bil je dober narodnjak.

— (Kozé) so tudi uže v ljutomerski fari, namreč na Kamenščaku, Grizovščaku in Branoslavcih.

— (Morilec) Matije Murnika, po domače Blekmanovega iz Tupalič, je najbrže Anton Završek, izslužen vojak, kakor to poziveda deželna sodnija v Ljubljani. Klati se zdaj po Koroškem, in je ravno tak, kakor ga popisujejo, samo brado si je dal obriti, in nosi samo pod nosom in pred ušesi še koccine.

— (Unesrečen je.) Piše se nam 8. feb.: Včeraj so našli v Soči poleg Standrža mrtvo truplo nepoznate stare žene. Ljudje sicer pravijo, ka je bila nekoliko blazna beračica s Krasa. Si je li nesrečnica prostovoljno ali po nesreči življenje končala, to nij še znano. Sklepati bi se sicer dalo, ka je čez strman Sočin breg po nesreči v vodo pala, ker je imela v obeh rocih polno drobnega kamenja, po katerim je menda grabila, hoteča se oteti. Prenesli so jo od tam v kapelo standrškega mirodvora, kjer jo bodo zakopali, ne da bi se bilo ondašnje županstvo potrudilo na mesto, kjer se je nesreča godila, komisijo zahtevati. Ali se morda slavnemu županstvu ne zdi truda vredno v takih slučajih pravici sporočiti, kali? Ali nij to njegova dolžnost?

— (Najden mrtvec.) V Trstu so 29. jan. na morski obali našli mrtvo truplo moža, ki je od Postojne doma, kakor se je iz potnega lista videlo.

— (Na ulici porodila) je v Ljubljani soboto večer neka ženska, ki je mislila še o pravem času v porodnišnico priti. — Prenesla se je potem v porodnišnico.

— (Iz vlaka) je v Ljubljani v petek padel neki konduktar, ter se je strašno ranil.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V budgetnem odseku *državnega zbora* je bila sprejeta resolucija, da se ima jezuitovska bogoslovna šola v Innsbuku z julijem mesecem odpraviti. Minister Stremayer je hotel jezuite zagovarjati, češ, da so na ustavo prisegli. Prof. Sues je pa dokazal iz pravil jezuitovskega reda, da so jezuiti državi nevarni. Tudi to je mnogo pomoglo k sklepu, da se odpravi to jezuitovsko gnezdo, ker je med slušatelji večina tujcev, torej naša država za tujce denar proč meče.

Konfesijonelni odsek pak je sklenil, da bo tajne seje imel in svoja sklepanja in posvetovanja skrival.

O državnem zboru pripoveduje „N. fr. Pr.“, da utegne biti 28. marca odložen, ker bodo 20. aprila delegacije sklicane.

Klerikalno-nemški dunajski „*Volksfreund*“ naznanja, da bodo tačas vsi škofje v gosposki zbornici navzočni, ko bo treba proti konfesijonelnim postavam glasovati.

Uradna *Wiener Zeitung* prinaša cesarjevo pismo od 8. februarja na ministerkega predsednika Anersperga, v katerem hvali ministerstvo, da tako pazi na pomanjkanje, ki se kaže v več delih cesarstva. Dalje pravi, naj se delajo poslopja, ki so v gospodarstvenem obziru potrebna, da pridne roke dobodo dela.

Ogerski politiki na vladnem krmilu so že mislili, da bi zbor razpustili in nove volitve razpisali. A za zdaj je ta misel žopet opuščena in vlada hoče čakati izdelka 22ter-nega odseka. — Tudi ogerska gosposka zbornica je sprejela postavo o vzhodni železnici.

Vnanje države.

Srbski ministerski predsednik je na neko interpelacijo odgovarjaje rekel, da bo vlada v prihodnji sesiji predložila predlage tikoma razširjenja tiskovne svobode, minister-ske odgovornosti, in občinske avtonomije. Tudi administracija se bo reorganizirala. Vojni eksminister se zagovarja pred skupščino.

Zadnja izpoved **francoskega** predsednika, da hoče septenat vzdržati, je pobožne legitimize strašno osupnila. Skrajna desnica se je že posvetovala, da-li bi vlado zaradi te Mac-Mahonove izjave interpelirala. Od republikanske strani pa se zagotavlja, da Mac-Mahon v razgovorjanji s prezidentom republike še omenil nij. Viceprezident kabi-neta je dal govor naenkrat po vseh depar-temntih telegrafirati z ukazom, naj se po oglih nabije. Prefekti so uže sporočili, da je imel povsod ugoden utis.

Pri ljudskem glasovanju v kantonu **St. Galu** je več ko polovico katoličanov bilo za postavo, ki duhovnom prepoveduje, na prižnici politizirati proti kazni enoletnega zapora. Liberalci so imeli večino 4000 glasov.

Španjski krvavi pretendent Don Karlos pravi v neki proklamaciji na pre-bivalce mesta Bilbao: „Denes vlada v Ma-dridu družba, obstoječa iz zaletelih ljudi, ki nimajo kredita, niti zastave, niti podpore, niti enega evropskih dvorov za-se. Vi ste v Bilbao, zapuščeni, sami, in se bijete za vam

neznano stvar. Vsa biskajska mesta oblegajo uže več mesecev moji vojaki, nikogar nijsmo preganjali zaradi njegovega političnega miš-ljenja. Ako nočete posnemati izgleda dru-gih mest, ako se mi še naprej upirate, naj se Bilbao v podrtine zruši, kakor Portuga-lete, in vsa kri, ki bo po nepotrebnem tekla, naj pade na vašo vest.“ Take krvave vrste more pisati le tak izvržek, ki ga jezuitovski bratje priporočajo.

Kralj **Ašantijev** je sprejel od Angle-žev ponujani mir, in dal jim bo 200.000 fan-tov štrlingov in vse bele vjetnike.

Pazite, kranjski posestniki!

Deželni zbor kranjski je našim kmetom naklonil veliko dobroto, ko je pred več leti dokazal, da se kranjskeje deželi preveč na-klada gruntnega davka; ker so bili pri zadnje cinitvi vsi pridelki previsoko ce-njeni, veliko višje, nego po družih rodovit-nejših deželah. Sklenil in predložil je bil tedaj prošnjo do cesarja, da bi se deželi ne-kaj gruntnega davka odpustilo, ker je ž njim preobložena.

Cesar je to prošnjo uslišal in dovolil se sklepom od 31. decembra 1864. leta, da se odsehmaj vsako leto odpisuje gruntnega davka po 70.000 goldinarjev, deželnih pri-klad 22.000 gl. in okrajnih priklad 4000 gl., kar skupaj znaša lepo številko 96.000 gld.! — A zdaj se uže bliža čas, da kranjska de-žela ne bode več dobivala tako lepih od-pustkov!

Državni zbor na Dunaji je namreč skle-nil dne 24. maja 1869. l. postavo, katero je cesar potrdil, po katerej se imajo vsa zemljišča po vseh deželah na novo premeriti in preceniti, da se potem uravna gruntne da-vek in se vsacemu postavi po pravici. Kadar se dovrši ta uravnavna, ne bode več imela naša dežela onih odpustkov.

Omenjena postava zaukazuje, da se mo-rajo vsa zemljišča samo v te-le klase uvr-stiti: 1. njive, 2. travnike, 3. vrte, 4. vino-grade, 5. pašnike, 6. planine, 7. gozde, in 8. jezera, močvirje in bajaranje.

Precej leta 1869. so bila vsa zemljišča po teh vrstah premerjena in potem so bile postavljene okrajne komisije, da so precenile

pridelke za 1 oral (ali „joh“) vsake vrste zemljišč. Sestavile so se potem cene pridelkov od zadnjih 15 lét in preračunilo se je potem počez ali povprek, kolika cena pride na eno leto za en oral, da bi se po tej ceni davek postavil.

Ker pa niso vse njive, vsi travniki itd. enako dobri ter ne dadó enacih pridelkov, ampak se razlikujejo med soboj po legi, po zemlji ali prsti in drugih okolnostih; ker je v nekaterih krajih gorko, v drugih mrazno, suho ali mokrotno, ker je tu ali tam prst dobra, debela, ali plitva ali peščena in vsled tega nij zemlja po vseh krajih enako rodovitna; zatorej ukazuje postava, da se mora vsak okraj na take odseke predeliti, kjer se nahajajo enaka zemljišča in se mora potem vsaka vrsta k večjemu na 8 razredov razdeliti po dobrosti, da se n. pr. postavijo najboljše njive v prvi, slabejše v drugi razred itd.

Potem se postavi za vsak razred posebe tarifa čistega pridelka za en oral. Čisti pridelek se pa imenuje ta, če se preračuni, koliko da je v denarji vreden pridelek enega orala in odbijejo vsi stroški, katere prizadeva obdelovanje, kar pak ostane, je čisti dohodek ter se postavi za vsak okrajni odsek in za vsak razred kot tarifa, po kateri se bode postavil davek za vsako zemljišče.

Vse okrajne komisije so uže izdelale to tarifo in poslale deželnej komisiji v Ljubljano, katera je vse pregledala in popravila, potem jo je dala natisniti za vse okraje cele dežele. Razposlala jo je komisija 23. januarja vsem okrajnim komisijam in vsem županom, da jo vsak kmetovalec lahko pregleda in se prepriča, ali je za-nj po pravici izdelano ali ne.

Kmetovalci! zdaj je za vas nastopil jako važen čas! Pozorni bodite in nikdar ne zamudite časa, ampak združite se, kar vas je razumnějšíh, pojdite k županu, da vam pokaže tarifo, dobro jo pregledajte in na tanko preudarjajte, da se vam ne bode godila krivica! Primerjajte jo s tarifo drugih vam znanih krajev in ako najdete,

da je previsoka, poiščite si izvedenega človeka, da vam spiše vse vaše ugovore proti tej tarifi in predložite jih gotovo pred **31. marcem mesecem 1874. l.** svoje okrajne komisiji; kajti to si zapomnite, da komisije bodo spisane ugovore sprejemale samo od **15. februarja do 13. marca t. l., pozneje ne več!**

Če pa nimate tacega moža, kateri bi vam mogel spisati ugovore, si tako pomagajte, da greste h komisiji in tam zahtevate, da se vam ugovori v protokol zapišejo. Ozir se jemlje po postavi samo na spisane ugovore, da se potem pošljejo deželnej komisiji, katera jih mora pretehtati, in ako so resnični, tudi uslišati.

Kdor pravi obrok zamudi ali molči, imel bode le sebi pripisati, da tarifa ostane taka, kakor je narejena.

Potem ne pomaga nič več, po tej tarifi se vam bode davek odmeril in veljal celih 15 lét; kajti po postavi se imajo še-le čez vsakih 15 lét vsa zemljišča vnovič pregledati in davek zopet popraviti. — Pozorni torej bodite kmetovalci, in pomagajte si, dokler je še čas!

Gospodarske stvari.

0 krompirji.

Sledeča pravila, ki sicer niso nova, bodo morebiti malo pripomogla, da se pri tej v kmetijstvu tako važni rastlini marsikaj nepačnega opusti in zboljšim, novejšim nadomesti.

1. Seme. Droben in nezrel krompir se ne sme saditi, kajti tako seme daje kali kakor tudi rastline v prvem času premalo živeža, in šibka, slabo rejena rastlina pogine lahko zaradi slabega vremena, med tem ko je krepka rastlina porok za dobro prihodnost krompirja. Debele krompirje z veliko očesi cele saditi, to se pa tudi ne more priporočati, ker je potlej le slame veliko, sadja pa ne. Edino pravo pri tem je, da se srednje debeli, dobro zreli krompirji razrežejo, tako da imajo 3, k večjemu 4 oke. Ako se 2 oki ozelenite, je za razvoj rastline zadosti, več bil kakor dve pa je za sadje bolj škodljivo, kakor koristno. Narezati se more seme preden začne poganjati, v kleti. Ako pa se to prekmalu zgodi, obrezki ne zmrznejo lahko.

2. Sajanje. Po vrtilih, kjer sneg kmalu skopni, in je zemlja gorka in rahla, se sadi

lehko uže jeseni. Pridelek je potem zelo zgoden. Po navadnih njivah, posebno ako so tla mrzla, je prekmalo sajenje škodljivo. Ulažnost, ki je še v zemlji, kali zelo škoduje, in rastlina pride bolna na svet. Še le ko so tla popolnem, 3 do 4 palce globoko suha, naj se začne krompir saditi; ako vreme dopušča v teku aprila. Pri nas še zdaj navadno podoravanje krompirja nij dobro, kakor je to uže večkrat skušnja dokazala.

Naše kmete pri tem le to tolaži, da je tako počejanje uže staro. Toda to nij pravi uzrok. Ko bi mi vsako stvar zato obražali, ker je stara, kam bi pa prišli. Prvi pogoj, da krompir dobro raste, je to, da se spomladi tla dobro prerahljajo. Drugim rastlinam tekne trda sesedena zemlja, krompir pa hoče rahlo zračno, če ne pa ne stori. To je uže njegova natura tako; ako se mu to ne zgodi, ga ne pridelaš dosti. Ako se krompir podorje, se tla le za 3 do 4 palce zrahljajo, kar je nižje, ostane tako in se še od ljudi in živine prav pohodi in rastlini nič ne koristi. Še več, neprerahljana tla nabirajo vodo še ko krompir kali; ako pa je zemlja dosti zrahljana, zleze voda v tla in rastlini, ki je nad njo, prav nič ne škoduje. Pa ne le ulaga, ampak tudi prevelika suša škoduje veliko bolj, ako je zemlja samo površno premetana.

Pisalec teh vrstic je uže več let sledeče ravnanje z uspehom rabil: Kadar je njiva suha, se gnoj napelje; potem se zemlja globoko zorje, dobro pobrani in poravna; potem se z lopatičarjem plitve brazde naredé, na nje se položé obrezki, in se zopet z lopatičastim plugom zaorjó. Za kaljenje potrebna ulažnost se prihrani in ako gre dež, se odteče voda po narejenih brazdah.

Sajenje z lopatami v rahli in poravnani zemlji se seveda more priporočati tam, kjer je malo živine, pa dosti delavnih rok.

Tudi je napačno, ako se krompir preveč skupaj sadi. Krompirjev sad ne raste na koreninah, ampak na postranskih steblih, ki se v sredi poletja narede. Tedaj je zelo dobro, da je med stebli več prostora, da posamezni sad dobiva več hrane, in se lažje debeli. Tudi zato se ne sme preveč skupaj saditi, da se lažje okopava. V onih krajih, kjer se krompirja veliko za prodaj prideluje, je redko sajenje v navadi.

3. Ravnanje s krompirjem. Tukaj je glavno pravilo: Zgodaj noter, pozno ven; da se njiva večkrat skoplje, ko krompir raste, je zelo treba; samo eno okopanje spomladi, kakor je v nekaterih krajih v navadi, ne zadostuje.

(Dalje prih.)

Razne stvari.

* (Revolucija v bogoslovnici). V Klausenburgu na Sedmograškem so se teologi proti direktorjem „spuntali“, ker so jim le-ti hišni red strogo prenamenili. Rabijadni bogoslovci so zvečer direktorja s svečniki in drugim orodjem ometali. Zdaj bode večina študentov seminar zapustila.

* (To bo bolelo!) Dunajski župan Felder je dobil pismo, da bodo delavci njega in vse občinske svetovalce „žive polovili“ in „žive spekli“, in da bodo ves občinski svet v zrak spustili.

* (Pravdo izgubil.) Neka budalasta terciarka je škofu iz Nimesa na Francoskem zapustila vse premoženje. Unuk one pobožne ženske toži škofa, in najvišja sodnija je vzela temu oporoko, češ, da jo je presleparil.

* (Mlada mati). Dr. M. v „Indian Medical Gazette“ pripoveduje, da je bil k 9 tednov staremu otroku pozvan, kojega mati je 10 in pol leta stara bila. — Nadalje pripoveduje, da je v hiši te mlade matere živela familija, obstoječa iz 5 zavodov po številu 107 oseb.

* (Zarubljen minister.) Med mnogimi hišnimi gospodarji, ki niso hišnega davka plačali in so bili zato te dni zarubljeni, je bil tudi bivši ogerski finančni minister Kerkapoly.

* (Nesreča.) Vlak na žakanjski železnici je povozil hrvatskega kmeta iz Vrbovca tako, da je prec mrtev obležal.

* (Krava okrala tatu.) 20. pretečene meseca je neki kmet blizu Brna pogrešil kravo v štali, — bila je ukradena. Na vse kraje lete ljudje, da bi kravjega tatu došli, ker nij mogel še daleč biti. Čez nekoliko ur pride krava z raztrgano vrvjo sama, pa star plašč nosi na hrbtu. Tatovu se je bila iztrgala in mu še plašč odnesla, v katerem je bilo precej denarja. Tat se za denar še nij oglašil.

* (Prebivalcev) je v Cislajtani po računu centralne statistične komisije bilo konec 1873. leta 20,974.645 in sicer 10,208.184 možkih a 10,771.461 ženskih.

* (Ruskih časopisov) je bilo leta 1873 skupaj 309. Zraven teh izhajajo še v Rusiji 45 poljskih, 32 nemških, 6 francoskih, 5 estskih, 4 latinski, 3 hebrejski in 2 finska časopisa.

* (23 otrok je utonilo) v Kodlombu na Poljskem. Iz šole so šli na led na jezero. Led se udere in vsi dečki in deklice se utope.

* (Zanimiva sodba.) V Berlinu je bil mož pred sodnijo, ki je bil dvakrat ubijalec, enkrat pak je ubiti poskušal. Zavoljo dveh ubojev je bil obsojen na smrt, zavoljo tega pa, ker je še drugega človeka ubiti poskušal, pa je obsojen na 10 let ječe. A žalibog so sodniki menda opustili povedati, ali ima obsojenec najprej obešen biti, potlej bo še le 10 let sedel, ali narobe. Sodnija se sklicuje na §. 47 nemškega kazenskega zakonika, ki tacih slučajev nij pred očmi imel.

* (Hotel vse soboj vzeti.) Češki listi pripovedujejo, da je v čeških Toplicah umrl mizarski mojster, ki se je vse življenje s svojo ženo kregal in se hotel še po smrti nad njo maščevati hotel. Naredil si je trugo in zglavje v trugi. Ko umrje, ga denejo v to trugo. Ravno ko mrtveca hočejo zabiti, pove mizarski učencec, da je mojster pred smrtjo skrivaj nekaj v to trugo pod zglavje dejal. Pogledajo in najdejo ves denar, kar ga je rajni imel.

* (Janez Plaht,) ki je ljudi za več milijonov „oplahtal“ je zaradi zločina goljufije na šest let težke ječe, vsak mesec s hudim postom, obsojen.

* (Nekaj od bolh.) Na Nemškem so ljudje, ki naučene bolhe nosijo okoli kazati. Taki bolharji pa ne hodijo kar tja med proste ljudi, ampak med imenitne, še celo na kraljeve dvore. Te dni je bil neki bolhar na nekem kneževskem dvoru v južni Nemčiji. Ko bolhe spusti na mizo, mu najbolj učena uide po stanici. Naenkrat princeza nekaj začuti in teče v stransko sobo. Nij preteklo pet minut, pa prinese hišina malo živalico bolharju nazaj, in za hišino pride princeza. „Lepa hvala, prevzvišena gospa“ reče bolhar, „toda ta bolha nij moja“.

Tržna poročila.

Z Dunaja 7. febr. Pšenice se je komaj 20.000 vaganov prodalo. Cene se proti onemu tednu niso dosti spremenile. Prodajali so ogersko po 8 gl. 20 kr. do 8 gl. 25 kr., slovaška je bila po 7 gl. 70 kr. Rež je početkom tedna pala, pa se je potlej zopet opomogla. Vendar so se po starih cenah le najboljše sorte plačevale. Plačevalo se je galicijsko blago po 4 gl. 80 kr. do 4 gl. 95 kr., varšavska pa po 4 gl. 50 kr. Ječmen se je po starih, nekatere sorte pa še po višjih cenah plačeval. Bil je najboljši po 5 gld. 35 kr., najslabši pa po 4 gld. 90 kr. Koruza brez sejma. Oves se drži, in se pla-

čuje po 4 gld. 95 kr. do 5 gld. 15 kr. Po moki se malo poprašuje.

Iz Budapešte 7. febr. Ta teden so prvič mliarji tožili, da moke ne morejo prodati, iz tujih dežel se je signaliziralo padanje cen, zraven tega se je malo blaga pripeljalo, magacini se pa vedno bolj praznijo. Pšenice se je malo ponujalo, in akoravno malini niso hoteli nič kaj kupovati, so se vendar takoj od začetka obdržale cene preteklega tedna; v sredi tedna je bil sejum pač malo mirnejši, toda cene so se še vedno držale. Prodalo se je pšenice kakih 80.000 centov. Z režjo še vedno nič nij. Ječmena magacini nemajo, in kar ga je na trg prišlo, se je urno po 10 kr. dražje prodal; kupili so ga 10.000 centov. Koruze se je prodalo 12.000 centov, in so cene za 2—3 kr. poskočile. Tudi ovsu magacini uže nemajo veliko; bil je za 2—3 kr. dražji in prodalo se ga je 15.000 vaganov. Sočivje ima še vedne slab sejum. Ravno tako špeh in mast.

Tržne cene.

V Ljubljani 11. februarja 1874.

Pšenica 7 gl. 20 kr.; — rež 4 gl. 90 kr.; — ječmen 4 gld. 30 kr.; — oves 2 gl. 40 kr.; — ajda 4 gl. 20 kr.; — prosó 4 gl. 80 kr.; — koruza 4 gl. 90 kr.; — krompir 3 gl. — kr.; — fižol 6 gl. 60 kr.; — masla funt — gl. 52 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 35 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 32 kr.; — svinjsko meso, funt 28 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 8 gld. — kr.; — mehka 5 gl. 50 kr.

V Gradci 11. februarja: Pšenica 8 gld.; 80 k.; — rež 5 gld. 80 kr.; — oves 2 gld. 20 kr.; — koruza 4 gld. — kr.; — ajda 3 gld. 65 kr.; ječmen 2 gld. 10 kr.

V Mariboru 11. februarja: Pšenica po 7 gld.; 70 kr.; — rež po 4 gld. 76 kr.; — ječmen po 0 gld. — kr.; — oves po 2 gld. 20 kr.; — koruza 4 gld. 50 kr.; — pšeno 6 gld. 46 kr.; — ajda 3 gld. 70 kr.; proso 4 gld. 40 kr.; — krompir 1 gold. 80 kr.

Iz Ptujja 11. februarja: Pšenica 7 gld. 10 kr.; rež 5 gld. — kr.; ječmen 4 gld. 50 kr.; oves 2 gld. 15 kr.; koruza 4 gld. 40 kr.; ajda 3 gld. 30 kr.; proso 4 gld. — kr.; krompir 1 gld. 80 kr.; seno 1 gld. 90 kr. cent; slama 1 gld. 15 kr.

Loterijske srečke:

Na Dunaji 7. febr. 87. 41. 37. 58. 1.
V Gradci 7. febr. 56. 67. 66. 79. 45.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankovcih.

Listnica opravištva: Gg. J. N. v M.; M. M. v H.; A. J. v V.; A. P. v D. in M. M. v G.; J. S. v D. P.: Starih števil je nam zmanjkalo, zato pa velja naročnina en mesec dalje.

Opravištvo „Slov Tednika.“